

MATEŘÍDOUŠKA – soukromá mateřská škola s. r. o.

Jiráskova 233/29, 602 00 Brno

KURIKULUM

MATEŘÍDOUŠKY

školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
2020/2021–2022/2023

.....

razítko a podpis ředitele školy

ev. č. ....

Obsah:

1. Představení školy	3
1.1 Identifikační údaje o škole	3
1.2 Charakter a umístění školy (obecná charakteristika školy)	4
1.3 Organizační uspořádání školy (organizace vzdělávání)	5
2. Charakteristika vzdělávacího programu	6
2.1 Filozofie vzdělávacího programu školy a integrující principy	6
2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje (dlouhodobé cíle vzdělávacího programu)	7
2.3 Metody a formy vzdělávání	8
2.4 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	10
2.5 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných	12
2.6 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	12
2.7 Vzdělávání (jazyková příprava) dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	12
3. Neformální kurikulum (Podmínky vzdělávání)	14
3.1 Integrující principy podpory zdraví	14
3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ (podmínky formálního kurikula)	14
3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	19
3.4 Podmínky vzdělávání dětí nadaných	20
3.5 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	21
3.6 Podmínky vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	21
4. Formální kurikulum – vzdělávací obsah	22
5. Evaluace	27

Přílohy kurikula:

Školní řád - „Jak to chodí v Mateřídoušce“

Kritéria přijímání dětí do MŠ

Prováděcí plán na školní rok

Nabídka tematických částí + náměty na jejich zpracování

Kompetence a dílčí cíle předškolního vzdělávání (sada tabulek)

Diagnostika dítěte

Dílčí projekty: Koncepce výuky anglického jazyka

Slovní banka

Šikana v mateřské škole

Protidrogová prevence v mateřské škole

Respektovat a být respektován

Diagnostika dětí v Mateřídoušce

Motto: “Je úžasné, co děti dokáží, když jim k tomu dáme příležitost!”

1. Představení školy

1.1 Identifikační údaje o škole

Název školy: MATEŘÍDOUŠKA – soukromá mateřská škola s.r.o.

Sídlo: Jiráskova 233/29, 602 00 Brno

Právní forma: společnost s ručením omezeným od 19. 3. 1997

IČO: 253 317 87

IZO: 600000737

Statutární zástupce školy: Mgr. Iveta Fürstová

Ředitelka: Bc. Zuzana Kozelská

Zřizovatel: MATEŘÍDOUŠKA – soukromá mateřská škola s.r.o.,

zastoupená jednatelem Mgr. Ivetou Fürstovou

Telefon: 549 253 033, 608 886 870, 605 712 132

E – mail: materidouska@skolka.cz, zuzana.kozelska@skolka.cz

Webové stránky: www.skolka.cz

Název programu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání - Kurikulum Mateřídoušky

Vydal: ředitelka školy

Zpracovatel programu: kolektiv pracovníků mateřské školy Mateřídouška

Konzultováno se zřizovatelem dne: 24. 8. 2020

Schváleno na pedagogické radě dne: 26. 8. 2020

Aktualizováno: 1. 9. 2021

Platnost programu: 1. 9. 2020 - 31. 8. 2023

1.2 Charakter a umístění školy (obecná charakteristika školy)

Mateřídouška – soukromá mateřská škola s.r.o. se nachází v městské části Brno – střed, v klidné ulici, Jiráskova 233/29.

Svoji činnost jako samostatný subjekt zahájila v r. 1993, do té doby byla státní mateřskou školou. Je zařazena v Rejstříku škol a školských zařízení MŠMT, což v praxi znamená, že musí splňovat všechny předpisy a požadavky dané vyhláškami pro předškolní vzdělávání a společné stravování. Od 19. 3. 1997 změnila právní formu na společnost s ručením omezeným.

Zřizovatelem a jednatelem školy je Mgr. Iveta Fürstová, která pod vlivem politických porevolučních změn, chtěla uvést v život novou podobu mateřské školy. Škola vycházela z nových aspektů, jako jsou nenásilnost výchovného působení a vnímání dítěte jako subjektu výchovy, uskutečňovala vzdělávací proces za nových podmínek a přístupů, respektujících skutečnost, že výchovné složky nejsou nadřazeny potřebám a zájmům dítěte.

Ředitelkou školy byla Mgr. Iveta Fürstová od roku 1993 do roku 2017. V letech 2017–2019 byla ředitelkou Mgr. Monika Sklenářová. Od září 2019 je ředitelkou školy Bc. Zuzana Kozelská. Mateřská škola provozuje svoji činnost na dvou pracovištích. Celková kapacita školy je 112 dětí.

První pracoviště se nachází v objektu na ulici **Jiráskova 233/29**. Budova školy je pěkná, řadová třípodlažní vila z počátku minulého století, umístěná v centru města v klidné ulici. Celý objekt je udržovaný a díky pěknému interiéru působí přívětivě a útulně. Škola má velkou zahradu, která je uprostřed vnitrobloku domů a je tak chráněna před okolním hlukem. Školní zahrada slouží po celý rok dětem, jejich hrám a pohybovým potřebám. Snažíme se ji využívat dopoledne i odpoledne, přenášíme vzdělávací aktivity ven. Je vybavena hracími prvky pro děti a zahradním nábytkem, který se využívá ke svačinám dětí, tvořivým činnostem dětí. Jsou tu lavičky pro přítomnost rodičů na zahradě. Zastřešený altán slouží k výtvarným činnostem dětí, letním aktivitám a jako úkryt před deštěm.

Od školního roku 2013/2014 byla postupně provedena rekonstrukce budovy. Opravy s sebou nesly řadu problémů, protože objekt je památkově chráněný. Došlo k výměně oken a zateplení zadního traktu budovy. Průběžně jsou prováděny další úpravy směřující ke zkvalitnění prostředí (rekonstrukce hygienického zařízení pro děti, kotelny, školní kuchyně, rekonstrukce šatny včetně vybavení novým nábytkem, výměny nábytku ve třídách, přibýly nové hrací prvky na školní zahradě atd.).

Na pracovišti Jiráskova jsou 4 třídy, které se naplňují do počtu 65 dětí, jedna velká a jedna malá šatna. Nábytek a vybavení tříd respektují potřeby dětí, jsou vkusně a barevně sladěné. Spolu s ostatním zařízením spoluvytvářejí pohodové prostředí. Hračky, hry a pracovní materiál jsou dětem volně dostupné.

Školní kuchyně, která se nachází přímo v budově, zajišťuje stravování pouze dětem z tohoto pracoviště. Strava je pestrá, plnohodnotná, odpovídá biologickým potřebám dítěte. Kuchyně byla rekonstruována v r. 2002 a splňuje všechny požadavky dané platnou Vyhláškou o školním stravování. Každý rok je v ní prováděna kontrola Krajskou hygienickou stanicí. V programu “Skutečně zdravá škola”, kterého se MŠ účastní, jsme obdrželi “Bronzový certifikát”.

Druhým pracovištěm je pobočka, která zahájila svoji činnost ve školním roce 2010/2011. Nachází se na ulici **Jaselská 15**, v bývalých prostorách mateřské školy. Tvoří ji dvě třídy, školní jídelna – výdejna, šatny, hygienické místnosti. Strava se dováží ze ŠJ Nádvoří. Dětem je k dispozici krásná, rozsáhlá zahrada. Kapacita pobočky je 38 dětí. Celý interiér i zahrada jsou nově vybaveny.

Pracovní tým mateřské školy je tvořen kolektivem dvanácti učitelek, odborně vzdělaných, neustále se vzdělávajících. Ve třídách působí také rodilé mluvčí, které podporují seznamování dětí s anglickým jazykem. Tři provozní pracovnice se starají o čistotu školy a zahrady, dvě kuchařky ve školní kuchyni připravují dětem chutnou a vyváženou stravu.

V případě potřeby zaměstnáváme několik externích pracovníků, kteří pracují na krátkodobé pracovní smlouvě a díky tomu tak zajišťujeme bezproblémový provoz mateřské školy.

1.3 Organizační uspořádání školy (organizace vzdělávání)

Organizace vzdělávání je v souladu se školským zákonem s účinností od 1. 9. 2020 uzpůsobena pro děti ve věku zpravidla od 2 do 6 let. Organizace vzdělávání je promyšlená, respektující osobnost dítěte předškolního věku. Pravidelnost a opakování určitých jednotlivostí vytváří základ dalších životních stereotypů, se kterými se dítě později setká. Pravidelné opakování souvisí také s vytvořením návyků, které v určitých situacích usnadní dítěti život.

Vzdělávání dětí probíhá v šesti třídách. Vyučovacím jazykem je jazyk český. Tři třídy jsou s výukou angličtiny, 2 na Jiráskové a 1 na Jaselské. Seznamování s angličtinou je přirozené, anglický jazyk je vhodně používán v průběhu celého dne. Podrobně o tomto procesu hovoří „Koncepte výuky anglického jazyka v předškolním věku“, která je přílohou tohoto Kurikula.

Součástí této koncepce je „Slovní banka“, která byla vytvořena týmem zkušených učitelek ze tříd s výukou angličtiny. Obsahuje „obraz“ o slovní zásobě, se kterou se dítě ve výchovně vzdělávacím procesu v těchto třídách seznamuje.

Třídy jsou věkově smíšené, do tříd s programem rozšířeným o seznamování s anglickým jazykem jsou také přijímány děti cizinců. Vzdělávání v každé třídě zajišťují dvě učitelky. Souběžné působení učitelek ve třídě probíhá v době dopoledního vzdělávání a pobytu venku. Je zohledňován věk a počet dětí ve třídě, individuální potřeby dětí.

Organizaci vzdělávání z časového hlediska podrobně popisuje „Školní řád školy“ (příloha 4 Kurikula) a Režim dne - „Jak to chodí v Mateřídoušce“ viz „Rytmičkový řád života a dne“.

S výchovně vzdělávacím procesem nás konkrétně seznamuje kapitola Formální kurikulum a Třídní kurikula jednotlivých tříd.

Přijímání dětí do MŠ a jejich zařazování do jednotlivých tříd je realizováno dle předem stanovených kritérií. Děti jsou do školy přijímány od dvou let věku, v případě dostatku volných míst.

Kritéria přijímacího řízení jsou uvedena v příloze Kurikula - „Kritéria přijímání dětí do MŠ“ a na webových stránkách školy. Konkrétní termín podání „Žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání“ stanoví ředitelka MŠ po dohodě se zřizovatelem a zveřejní jej na webových stránkách školy.

Škola má zavedený funkční předadaptační a adaptační systém. „Zvykání dětí“, které jsou přijaty na nový školní rok. Začíná v květnu na školní zahradě a pokračuje v září ve třídě dle individuálních potřeb dětí.

Při zařazování dětí do jednotlivých tříd zohledňujeme věk a pohlaví dítěte. Složení tříd je dle těchto dvou ukazatelů sestaveno tak, aby šlo o třídy heterogenní, jak po stránce věku dětí, tak pohlaví. Vyváženost složení třídy musí umožňovat realizaci sociálních vazeb jak mezi dětmi stejně starými, tak dětmi rozdílného věku, stejného i rozdílného pohlaví. Při zařazování nových dětí se v případě sourozenců přihlíží k přání rodičů, zda si přejí umístit své děti do stejné třídy či nikoli. Jedna třída na pobočce Jiráskova je přizpůsobena potřebám dvouletých dětí. Jedná se o heterogenní třídu dětí s věkovým rozpětím 2,5 – 4,5 let.

Individuální vzdělávání dítěte bez pravidelné denní docházky do MŠ:

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání tímto způsobem, je povinen oznámit tuto skutečnost ředitelce MŠ nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, a to na předepsaném formuláři (k vyzvednutí v MŠ).

V průběhu školního roku lze zahájit individuální vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení doručeno ředitelce MŠ.

MŠ doporučí zákonnému zástupci oblasti, ve kterých má své dítě individuálně vzdělávat. MŠ provede ověření, zda je dítě v těchto oblastech individuálně vzděláváno a dosahuje očekávaných výstupů,

případně doporučí další postupy. Termíny ověření jsou Školním řádem stanoveny na: **předposlední a poslední pátek v měsíci listopadu**, náhradní termíny na: **první a druhý pátek v měsíci prosinci** příslušného školního roku. Zákonný zástupce je povinen zajistit účast dítěte při ověření. Ověření bude probíhat způsobem, kterým MŠ užívá při zjišťování úrovně fyzického, psychického a sociálního vývoje dětí s použitím diagnostických metod.

Nadstandardní aktivity a tradiční akce MŠ

Nadstandardní aktivity pro děti, které probíhají formou kroužků (Sportík, plavání, flétna, angličtina, keramika) jsou organizačně zajišťovány tak, aby nenarušovaly výchovně vzdělávací činnosti.

Nabídku aktivit zajišťujeme na základě přání a požadavků rodičů – pokud by rodiče aktivity u nás nenašli, převáželi by děti na jiná místa, a to se nám jeví, s ohledem na děti i rodiče, mnohem více zatěžující.

Neodmyslitelnou součástí života dětí v naší mateřské škole jsou některé akce, které se staly již tradicí. Patří mezi ně:

- Pondělní prodloužené vycházky – výlety – poznávání okolí, okrajových částí Brna.
- Oslavy narozenin dětí – společné pečení, příprava oslavy, dárky, ...
- Halloween – oslava tohoto svátku spojená s výrobou masek, strašidelná výzdoba, přehlídka masek (v bilingvních třídách).
- Tvořivé dílny s rodiči s ohledem na aktuální období (podzim, Vánoce, jaro, Velikonoce, ...)
- “Vánoční cinkání” - společně s rodiči.
- Masopust.
- Probouzení / Uspávání “Lipěnky” - na Obilním trhu – na jaře a před příchodem zimy.
- “Maminku máme rádi” - oslava Dne matek.
- Oslava Dne dětí.
- Karneval – ukončení školního roku – na školní zahradě společně s rodiči.
- “Poslední spaní” spojené s pasováním na školáky – tvoření, hry, společná večeře, pasování, nocování ve školce.

Organizace vzdělávání respektuje biorytmus dětí i kolísání denní křivky výkonu. Vzdělávání probíhá v klidné a bezpečné atmosféře.

2. Charakteristika vzdělávacího programu

2.1 Filozofie vzdělávacího programu školy a integrující principy

Filozofie vzdělávacího programu školy se opírá a zároveň vychází z modelového programu podpory zdraví „*Kurikula podpory zdraví v mateřské škole*“. Chápeme zdraví jako výslednici vzájemných vztahů mezi organismem, psychikou a osobností jednatelce, mezi člověkem a jeho prostředím.

***Chceme být školou, která podporuje zdraví a chápe zdraví jako subjektivní
pocit životní pohody, souladu a harmonie.***

Slůvko „*chceme*“ je záměrné, protože vývoj ke kvalitě nikdy nekončí a stále je co zlepšovat, učit se. Uvědomujeme si, že pocit pohody je relativní, protože každý jednatelce jej dosahuje za rozdílných předpokladů a podmínek. Svým působením chceme vést děti ke schopnosti řešit určité problémy. Přáli bychom si, aby děti v budoucnu měly vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a za způsob svého života, aby byly duševně odolné. Naším hlavním úkolem je, aby se děti již od mateřské školy učily postojům, které spočívají v úctě ke zdraví a praktickým dovednostem chránícím zdraví.

Za nezbytné považujeme rozvíjení schopnosti komunikace a spolupráce. Podporujeme rozvoj sebedůvěry dětí.

Cílem naší vzdělávací práce je rozvoj kompetencí dítěte tak, abychom daly základ člověku, který podporuje zdraví a vyznačuje se následujícími kompetencemi:

- rozumí holistickému pojetí zdraví, pojmům podpory zdraví a prevence nemocí,
- uvědomuje si, že zdraví má prioritní hodnotu,
- dovede řešit problémy a řeší je,
- má vyvinutou odpovědnost za vlastní chování a za způsob svého života,
- posiluje duševní odolnost,
- ovládá dovednosti komunikace a spolupráce,
- podílí se aktivně na tvorbě podmínek a prostředí pro zdraví všech.

Cílové dětské kompetence, ke kterým vzdělávací program směřuje, jsou podrobně uvedeny v kapitole Formální kurikulum. V životě mateřské školy se prolínají principy a podmínky, které jsou uvedeny v části „*Neformální kurikulum*”.

Po roce 2000 se objevil další zajímavý motivující impuls v podobě programu předškolního vzdělávání „Zdravá mateřská škola“. Po tom, co ředitelka školy s ostatními učitelkami absolvovaly semináře Dr. Kopřivy „Respektovat a být respektován“ a semináře vedené PaedDr. Vencálkovou, Doc. PhDr. Zorou Syslovou, PaedDr. Sedláčkovou, se škola vydala cestou podpory zdraví v mateřské škole.

Od r. 2006 je zpracované nové školní kurikulum, které vychází z inovovaného modelového projektu „Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole“ a plně naplňuje „Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání“. Kurikulum školy je každé tři roky evaluováno, doplňováno a dle výsledků analýzy upravováno. Pružně taktéž reaguje na aktuální přístupy ve vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci MŠ se pravidelně účastní vzdělávacích aktivit, aby mohly přinášet inovace do výchovně vzdělávacího procesu či aby se seznámili se současnými trendy předškolního vzdělávání (např. individualizace předškolního vzdělávání, polytechnické vzdělávání apod.). Někteří se také účastnili téměř ročního projektu „Rozvojem osobnostních a profesních kompetencí učitelů MŠ a ZŠ k vyšší kvalitě vzdělávání“ jehož součástí byla i zahraniční stáž ve Velké Británii a na Slovensku.

Účastí pedagogů na kurzu DVPP „Mensa NTC systém učení I-III“, začala v r. 2012 naše spolupráce s Mensou ČR.

Od roku 2015 se naše mateřská škola účastní projektu MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání ve městě Brně.

V roce 2017 jsme se zapojili do projektu Šablony I, v jejichž rámci jsme především využili personální podporu – chůvu, do třídy s nejmladšími dětmi, což se nám velmi osvědčilo. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli účastnit i projektu Šablony II, a tak i nadále využíváme personální podpory – chůvy ve třídě s dvouletými dětmi.

2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje (dlouhodobé cíle vzdělávacího programu)

Máme-li definovat cíl našeho vzdělávání, můžeme říci, že je v souladu s cíli „Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání“. Naším cílem je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické a sociální a vést jej tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny, zejména v prostředí jemu blízkém, tj. prostředí rodiny a školy, a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají.

Naše „*Kurikulum Mateřidoušky*“ vychází z „Kurikula podpory zdraví v mateřské škole“.

Přestože rámcové cíle jsou zde jinak pojmenovány, jsou shodné s rámcovými cíli „Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání“ a naplňují je:

1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.
2. Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost.
3. Získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí.

Dlouhodobé záměry rozvoje

Kurikulum na školní roky 2020/2021–2022/2023 i nadále staví na současných přístupech k předškolnímu vzdělávání, což je *individualizace a diferenciací ve vzdělávání dětí a konstruktivismus*. Tyto pojmy plně korespondují s hlavními principy nové podoby Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, jako je akceptace přirozených vývojových specifik dětí předškolního věku, umožnění rozvoje a vzdělávání každého jednotlivého dítěte v rozsahu jeho individuálních možností a potřeb a vytváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v období předškolního vzdělávání. Individualizace neznamená individuální přístup. Znamená poznání dítěte, poznání jeho inteligencí, stupeň jeho vývoje, schopností a „práci s nimi“. Diferencovaná výuka přizpůsobuje učení potřebám dítěte a vzdělávání a výchovné strategie jsou svým výběrem zaměřeny na dítě. Ze strany pedagoga se projevuje zejména v širší nabídce aplikačních úloh a jiných úkolů a v širší nabídce forem a metod práce, které reagují na individualitu dětí ve třídě a pracují s různou úrovní jejich schopností. Konstruktivismus ve vzdělávání znamená aktivní získávání informací, které přispívá k rozvoji myšlení a tvořivosti, viz Charakteristika vzdělávacího programu / Metody a formy vzdělávání. Naším cílem bude i nadále uplatňovat tyto principy a takto děti vzdělávat. Má-li být zvyšována kvalita předškolního vzdělávání, nemůže být opomenuta *logopedická prevence*, která úzce souvisí s celkovým rozvojem gramotnosti (pregramotnosti) dítěte. Je dalším aktuálním tématem předškolního vzdělávání, kterému se věnujeme formou spolupráce s externím logopedem, a také logopedickými chvilkami, které praktikujeme během naší práce s dětmi. V této spolupráci chceme i nadále pokračovat.

V posledních letech se také zaměřujeme na *rozvoj polytechnického vzdělávání*, a to nejen účastí dětí na takto zaměřených vzdělávacích programech (např. Malá technická univerzita), ale také formou kroužku *“Pokusníček”*, který probíhá pod vedením pedagogických pracovníků naší školy. Třídy byly také dovybaveny pomůckami a hračkami technického charakteru, byla zakoupena *„Souprava pro pokusy v MŠ a ZŠ – Tajemství přírody”*, která disponuje laboratorními pomůckami a chemikáliemi k demonstraci jednoduchých motivačních a poznávacích pokusů. V rámci DVPP plánujeme účast dalších pedagogů na seminářích věnovaných polytechnické výchově v MŠ.

V neposlední řadě se od roku 2017, v rámci projektu *“Skutečně zdravá škola”*, který se zabývá školním stravováním a vzděláváním o jídle, zaměřujeme na pomoc dětem v rozvoji dovedností a návyků, které budou potřebovat ke zdravému, úspěšnému a udržitelnému životu. S dětmi připravujeme např. zdravé svačinky či *“mlsání”* (pomazánky, pečivo, saláty, nápoje, dorty na narozeninové oslavy atd.).

2.3 Metody a formy vzdělávání

Preferujeme tyto způsoby práce s dětmi:

- prožitkové učení hrou a činnostmi dětí,
- kooperativní učení
- situační učení,
- spontánní sociální učení,
- komunitní kruh,
- diskusní kruh,
- tvořivá dramatika,

- tvořivé konstruování, smyslové hry,
- pokusy a experimenty,
- brainstorming,
- výlety,
- exkurze,
- práce s přírodním a odpadovým materiálem,
- práce s encyklopediemi.

Upřednostňujeme tyto formy práce:

Vzdělávání dětí probíhá přednostně ve skupinách. **Skupinová práce** je způsob, při kterém děti pracují ve skupinách o různém počtu. Skupiny mohou vznikat spontánně nebo je tvoří učitelka na základě určitých hledisek. Skupiny mohou řešit stejné či odlišné úkoly, dle úrovně dětí tvořících danou skupinu, případně se mohou při plnění úkolů střídát. Děti se od sebe učí navzájem, spolupracují. Zaměřujeme se zejména na kooperativní učení, které je založeno na vzájemné spolupráci, rozdělení rolí a úloh, společné plánování činnosti, spolupráci a vzájemné pomoci. Děti si radí, vyvíjejí společné úsilí a výsledky své společné činnosti také společně kontrolují a hodnotí. Společnou činností, kdy se na řešení úkolu podílí skupina dětí s různými schopnostmi, nadáním a úrovní vývoje, dochází vlivem kooperace s uplatněním rozdílných zkušeností, schopností a dovedností dětí k úspěšnému vyřešení úkolu skupinou a děti nezažívají pocit selhání z neúspěchu.

Hromadné činnosti volíme v odůvodněných případech, např. pro kruh, který je využíván při sdílení společných zážitků, plánování a hodnocení činnosti dětmi, nebo pro setkávání v komunitním kruhu.

Při **individuální formě** práce jde o vzdělávání jednoho dítěte učitelkou, bez účasti nebo spolupráce s ostatními dětmi. Individuální práce má určitá pravidla. Jasně stanovený cíl a záměr v rozvoji dítěte, vychází z dobré znalosti dítěte, z respektování věkových a individuálních zvláštností. Doba stanovená pro práci dítěte je volná, tzn., že trvá tak dlouho, jak dítě podle svých možností potřebuje ke zvládnutí daného úkolu.

Vzhledem k nízkému počtu dětí ve třídě (12–18 dětí, dle kapacity jednotlivých tříd), je možné s dětmi pracovat více individuálně. Ve všech třídách probíhá vzdělávací proces v rámci "CENTER AKTIVIT", která jsou připravována vždy s ohledem na aktuální tematickou část. Při jejich přípravě vždy pamatujeme na rozvoj různých inteligencí dle H. Gardnera. Během práce v centrech děti aktivně získávají a zdokonalují své schopnosti a dovednosti, samy rozhodnou, v jakém centru chtějí pracovat, a také si samy zvolí způsob, kterým daný úkol vyřeší. Tyto činnosti je vedou k samostatnému, logickému myšlení, podporují vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi dětmi. Děti také dostávají individuální úkoly, při skupinové práci jsou pro ně připravovány „nadstandardní“ otázky, dle jejich zájmu jsou zajištěny učební pomůcky, encyklopedie, modelové pomůcky, deskové hry.

Úkoly jsou diferencované, jejich náročnost si dítě volí samo. Nabídka činností vychází jednak z potřeby rozvíjet talent a schopnosti dětí, z poptávky o aktivity nadaných dětí. Naším cílem je nadaným dětem umožnit a dát jim příležitost své schopnosti rozvinout. K výuce také využíváme interaktivní tabuli, se kterou děti velice rády pracují.

Na škole probíhá diagnostika dětí, která nám umožňuje průběžně zaznamenávat pokroky či potřeby jednotlivých dětí a okamžitě na ně reagovat. Pedagogičtí pracovníci své zkušenosti či nově získané poznatky pravidelně sdílí a navzájem se tak inspirují k dalšímu obohacení programové náplně vzdělávacího procesu.

Jak se děti učí?

Způsob, jakým se děti učí, než jdou do školy, je prožitkové učení. Navazuje na zákonitosti jejich spontánního učení. Spontánní činnosti jsou vždy prožitkové.

Dítě přirozenými cestami a sobě vlastními způsoby sbírá a zpracovává zkušenosti ze všech oblastí života. Získává je především tím, že něco dělá a že to, co dělá, prožívá. Důležitým předpokladem pro prožitkový způsob učení je možnost výběru činností – výše popsany didaktický styl s nabídkou.

Učitelka tedy umožňuje dítěti využívat různé pomůcky, nástroje, materiály, které jsou pro jeho způsob učení nejúčinnější. Posiluje v dítěti nezávislost, jeho sebedůvěru a kompetentnost.

Učitelka by měla mít neustále na paměti konstruktivistický přístup ve vzdělávání. Konstruktivismus znamená aktivní získávání znalostí. V mateřské škole by mělo být cílem, aby si děti předávaly informace navzájem.

Současné přístupy k předškolnímu vzdělávání hovoří o individualizaci a diferenciaci (styly a typy učení, uplatnění teorie Gardnera a mnohočetných inteligencí). Individualizace přitom není práce s jedním dítětem. Diferencovaná výuka přizpůsobuje učení potřebám dítěte. Ze strany pedagoga se projevuje zejména v šíři nabídky aplikačních úloh a jiných úkolů, v šíři nabídky forem a metod práce, které reagují na individualitu dítěte ve třídě a pracují s různou úrovní jejich schopností.

Učitelky tedy diagnostikují, pozorují dítě, snaží se zjistit, ke které inteligenci dítě inklinuje. Přípravují prostor pro rozvoj všech inteligencí, pružně mění prostředí, umožňují vlastní volbu dítěte, využívají integrovaného učení hrou. Povzbuzují dítě k samostatné činnosti, samostatnému myšlení, ke spolupráci. Při plánování mají na paměti osm typů inteligence, a to že dominantní inteligence ovlivňuje typ a styl učení.

Prostřednictvím třídního kurikula, prostřednictvím učitelky ožívá školní kurikulum.

Obsahem třídního kurikula je rozpracování jednotlivých podtémat školního kurikula do tematických částí. Tím vzniká propojení mezi školním kurikulem a třídním kurikulem. Každá tematická část v sobě integruje vzdělávací obsahy z více různých vzdělávacích oblastí. Učitelka si uvědomuje vzdělávací potřeby třídy, jednotlivých dětí, zvažuje situaci ve třídě, a rozhoduje spolu s dětmi, jaké tematické části se bude věnovat a jakých kompetencí se bude dotýkat. Nabídky činností, které pak vedou k naplňování kompetencí, sestavuje tak, aby pokrývaly všech pět oblastí podpory zdraví.

Tematické části a činnosti dětem nabízí, ale také děti samy učitelku „navádí“, které tematické části a činnosti by je zajímaly.

V následujících třech letech by učitelky chtěly vycházet při plánování výchovně vzdělávacího práce z prožitků dětí, z jejich nápadů na tematické části, chtěly by mít na paměti individualizaci a diferenciaci vzdělávání, konstruktivismus a situační učení.

I nadále chceme zařazovat experimenty, pokusy a hledat takovou vzdělávací nabídku, ve které bude docházet k aktivnímu poznávání.

2.4 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pomocí individualizace a diferenciaci ve vzdělávání přistupujeme k dětem dle jejich potřeb. Zohledňujeme jejich možnosti, pracovní tempo, přizpůsobujeme pedagogické metody, snažíme se, aby dítě dosáhlo co největší samostatnosti.

Tyto formy a metody vzdělávání se týkají všech dětí, včetně dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Značný prostor je z důvodu požadavků praxe věnován nezbytné preventivní logopedické péči – rozvíjení jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování). Dále je dětem věnována pozornost a péče při rozvíjení hrubé motoriky, jemné motoriky, smyslového vnímání (zejména zrakového a sluchového) a grafomotoriky. Děti jsou sledovány ve všech oblastech svého rozvoje a zjištěné výsledky jsou východiskem pro stanovení dalšího postupu vzdělávání.

Cíle a obsah vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Pokud se u dítěte v průběhu docházky projeví potřeba speciálních vzdělávacích přístupů, vytváříme optimální vzdělávací podmínky v podobě přímé podpory. Jde především o vhodně zvolené organizační formy a vzdělávací metody, které maximálně vyhovují potřebám a možnostem dítěte.

Velká výhoda naší MŠ spočívá v nízkém počtu dětí ve třídách. Z toho plynou optimální podmínky pro individuální přístup, akceptování aktuálních potřeb dětí a dostatečného časového prostoru pro práci. V případě potřeby spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními. Dle jejich doporučení realizujeme podpůrná opatření, zajišťujeme podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí, využíváme speciální postupy, metody, formy a prostředky vzdělávání a vhodné učební pomůcky.

Pokud přímá podpora dítěte nestačí, mateřská škola realizuje podpůrná opatření prostřednictvím "Plánu pedagogické podpory" (PLPP).

V případě přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami postupujeme s ohledem na potřeby dítěte a vyjádření a doporučení odborného poradenského zařízení.

Podpůrná opatření 1. stupně realizuje škola bez doporučení ŠPZ na základě vlastního pozorování, pedagogické diagnostiky. Vypracuje PLPP, který je vyhodnocován zpravidla po 3 měsících. Tato opatření se většinou týkají dětí s odloženou školní docházkou.

Podpůrná opatření 2. - 4. stupně poskytuje škola pouze na základě doporučení ŠPZ. V tomto případě zpracuje PLPP či IVP, případně zajistí kompenzační pomůcky tak, aby veškerá podpůrná opatření napomohla dítěti naplnit jeho vzdělávací potenciál.

Pravidla pro zpracování a vyhodnocení PLPP a IVP

Na začátku školního roku, během měsíce září, nebo při nástupu nového dítěte do MŠ učitelka vyhodnotí potřebu podpůrných opatření na základě pozorování práce a hry dětí, vstupní diagnostiky, příp. na základě doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření 1. stupně realizuje škola bez doporučení ŠPZ na základě vlastního pozorování, pedagogické diagnostiky. Vypracuje PLPP, který je vyhodnocován zpravidla po 3 měsících. Tato opatření se většinou týkají dětí s odloženou školní docházkou.

Po konzultaci s ředitelkou školy, vypracují učitelky PLPP, který obsahuje návrhy úprav vzdělávání dítěte (stanovení metod práce s dítětem, způsobu organizace vzdělávání, způsobu hodnocení dítěte atd.). S tímto plánem jsou seznámeni i zákonní zástupci dítěte.

Učitelky vyhodnotí efektivitu PLPP nejpozději po 3 měsících jeho realizace. Shledá-li škola, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích možností a potřeb dítěte, bezodkladně doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření 2. - 4. stupně poskytuje škola pouze na základě doporučení ŠPZ. V tomto případě zpracuje PLPP či IVP, případně zajistí kompenzační pomůcky tak, aby veškerá podpůrná opatření napomohla dítěti naplnit jeho vzdělávací potenciál.

Pokud ŠPZ doporučí IVP, zpracuje ho příslušná učitelka na základě žádosti zákonných zástupců nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení a žádosti zákonného zástupce dítěte. S IVP seznámí všechny pedagogické pracovnice školy a současně prokazatelně i zákonného zástupce dítěte. Příslušné poradenské zařízení nejméně jednou ročně vyhodnotí naplňování IVP.

Nedílnou součástí vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je úzká spolupráce s rodinou, z důvodu potřebné vzájemné informovanosti, konzultací a stanovení společného jednotného postupu vzdělávací práce s dítětem.

2.5 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Dětem, které v průběhu vzdělávání projevují známky nadání, věnují učitelky zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. Jde především o individuální přístup, podávání podrobnějších informací, předkládání náročnějších úkolů atd. Vzhledem k nerovnoměrnému vývoji předškolních dětí je pro učitelku obtížné odlišit nadání od zrychleného vývoje, proto doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování podle výše uvedených pravidel, v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

2.6 Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Děti ve věku 2–3 let jsou přednostně umisťovány do třídy Broučků. Denní režim v této třídě je upraven s ohledem na jejich potřeby. Největší prostor je věnován **volné hře**. Pro pobyt venku je **nejčastěji** využívána přilehlá zahrada uzpůsobená **bezpečnému volnému pohybu** těchto dětí. V případě výrazně nepříznivého počasí chodíme s dětmi na krátkou procházku, která je přizpůsobena jejich fyzickým možnostem. Během dne mají děti dostatek času na odpočinek, v případě, že spí, nejsou buzeny.

V této třídě pracují 2 paní učitelky a chůva, která spolupracuje s učitelkami a pomáhá především se zajištěním osobní hygieny dětí, sebeobsluhou, vytvářením stravovacích návyků, dohledem nad dětmi při volné hře, hygieně apod.

Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými, uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností, při které akceptujeme vývojová specifika, a to prostřednictvím individualizace a diferenciací. Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let uplatňujeme jednoduchost, časovou nenáročnost, podnětnost a dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte. Při vzdělávání využíváme metody práce, jakými jsou situační učení, spontánní sociální učení – nápodoba, prožitkové učení a učení hrou a činnostmi.

2.7 Vzdělávání (jazyková příprava) dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti – cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, jsou součástí naší MŠ již po mnoho let. Tyto děti navštěvují jak třídy běžné, tak i třídy s výukou angličtiny – s ohledem na přání rodičů, na snadnější adaptaci dítěte apod.

Ve všech třídách se tyto děti seznamují s českým jazykem přirozenou formou, každodenně, v rámci běžných činností po celou dobu jejich pobytu v MŠ. Jazyková podpora je jim poskytována individuálně během vzdělávacích činností, cíleně, již od samého nástupu do mateřské školy. Ještě intenzivněji probíhá s dětmi, které plní povinné předškolní vzdělávání, tak, aby jejich přechod do základní školy byl co nejplynulejší.

V případě počtu 4 a více dětí – cizinců, pro které je předškolní vzdělávání povinné, bude zřízena skupina pro jazykovou přípravu, protože by již nebylo možné se v rámci vzdělávání ve třídě, těmto

dětem dostatečně věnovat. Skupina může být naplněna do maximálního počtu 8 dětí. Do této skupiny lze začlenit i mladší děti – cizince.

Při práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka využívají paní učitelky různých didaktických materiálů. Nově (od září 2021) je jim k dispozici podpůrný materiál „Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání“, který lze využívat při individualizované práci s těmito dětmi.

Mimo jiné využíváme vzdělávacích seminářů a materiálů včetně online výuky na www.cizinci.cz a www.cizinci.npi.cz, kde jsou i další doporučení pro rodiny cizinců, v několika jazycích.

V oblasti vzdělávání cizinců má škola již dva roky vytvořenu pracovní pozici adaptační koordinátor. Tato aktivita má za cíl poskytnout dítěti a rodičům podporu při jeho adaptaci na nové kulturní prostředí a odlišné životní podmínky prostřednictvím této osoby.

Adaptační koordinátor je k dispozici dítěti a rodině po dobu čtyř týdnů. Pomáhá dítěti se začleňováním do třídního kolektivu, poskytuje pomoc při překonávání tzv. kulturního šoku, precedentů a nežádoucích stereotypů. Pomáhá dítěti a rodině při seznamování se se školními právy a povinnostmi, s třídním kolektivem, s pravidly chování, se zažitými zvyklostmi a životním stylem. Je nápomocen při zajišťování kurzů českého jazyka i pro ostatní členy rodiny ve vzdělávacích střediscích organizovaných městem.

Adaptační koordinátor se také věnuje individuální výuce českého jazyka jednotlivého dítěte, za účelem rychlejší orientace v novém prostředí, zvládnutí potřebných pojmů a porozumění obsahu českých vět.

3. Neformální kurikulum (Podmínky vzdělávání)

3.1 Integrovaní principy podpory zdraví

V životě naší mateřské školy se prolínají dva principy:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce

Tento respekt se stává základním postojem při vytváření podmínek pro vzdělávací činnost a veškeré dění ve škole. Učitelky vnímají individuální a věkové zvláštnosti dětí a respektují je. Respektují také identitu rodiny a její zvyklosti. Přijímají dítě takové, jaké je, projevují všem dětem emoční vřelost.

Ředitelka staví na pozitivních stránkách každého jednotlivce a využívá jich ku prospěchu MŠ. Respektuje každého zaměstnance, jeho schopnosti, odbornost a zaměření a vytváří pro jeho práci podmínky.

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

Komunikaci vidíme jako prostředek, kterým lze vést děti k tvořivosti, samostatnosti, sebeúctě, komunikace vede ke spolupráci. Využíváme komunikačních dovedností k výchově dítěte, metodu komunitního kruhu k řešení problémových situací, diskusní kruh k rozvoji myšlení a znalostí. Rozvíjení komunikace a spolupráce je zároveň cílem naší výchovně vzdělávací práce.

Má-li škola podporovat zdraví, musí dodržovat určité zásady, požadavky pro život a práci v MŠ. Můžeme také hovořit o podmínkách podpory zdraví, které ve škole vytváříme, nebo se nám již podařilo vytvořit.

3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ (podmínky formálního kurikula)

1. Učitelka podporující zdraví

Učitelky se ztotožnily s filozofií v MŠ podporující zdraví a při své práci využívají metod a způsobů, které vychází z Kurikula podpory zdraví. Neustále se vzdělávají a jsou plně odpovědní za výsledky vzdělávací činnosti. Šíří kolem sebe atmosféru pohody, dobré nálady, využívají prostředků pozitivní motivace. Všimají si vznikajících konfliktů mezi dětmi, vedou je, aby samy hledaly řešení v zájmu posilování sebekontroly a duševní odolnosti dětí. Vyhýbají se manipulacím otevřeným i skrytým, respektují osobní tempo dětí. Svým chováním poskytují empatickou odezvu na problémy dítěte.

Záměr:

- Stavět na osobních a profesních kvalitách p. učitelék.
- Nové učitelky vést k pochopení filozofie školy.
- Podporovat prosociální a kooperativní činnosti.

2. Věkově smíšené třídy

Přirozeným prostředím v životě člověka je věkově smíšená skupina, která poskytuje přirozené podmínky pro socializaci dítěte. Pro dítě mají velký význam vzájemné kontakty a život v takové skupině. Rodiny s malými počty dětí nedávají dostatek příležitostí k získání sociální zkušenosti, proto

pro úspěšný průběh socializace a sociálního učení jsou smíšené třídy nejlépe vyhovující. Přirozeně se učí takovým schopnostem jako je souhra, soucit, spolupráce, vznikají kamarádské vztahy.

Vytváříme věkově smíšené třídy s ohledem na přání dětí, rodičů, sourozenců. Učitelky uplatňují vůči dětem požadavky, které jsou pro ně věkově, vývojově i individuálně přiměřené. Diferencují nároky na dítě podle mentálního, ne kalendářního věku dítěte. Naší snahou je vytváření podmínky pro rozvoj každého dítěte s využitím podmínek, které dávají věkově smíšené třídy.

Záměr:

- Podporovat spolupráci starších a mladších dětí – systematicky vytvářet podmínky pro rozvoj každého dítěte s využitím podmínek, které nabízí věkově smíšené třídy.
- Pro podporu spolupráce cíleně využívat práci dětí ve skupinách.
- Vytvořit tradici přenášení pravidel mezi dětmi navzájem.

3. Rytmický řád života a dne

Respektujeme potřebu určité stálosti, řádu, ale i potřebu svobody, volby. Snažíme se jasnou organizací dne a života v MŠ vytvářet všem podmínky, které usnadňují orientaci v určitých situacích.

Respektujeme biorytmus dětí a tělesné i psychické potřeby dětí. Organizujeme kroužky tak, aby nenarušovaly průběh běžných činností. Dodržujeme rozmezí mezi jídly a sledujeme čas, který tráví děti venku.

V Mateřídoušce se chod školy řídí podle „Školního řádu“ a režimu dne:

„Jak to chodí v Mateřídoušce“

7:00 - 9:15	Hry a nabízené vzdělávací činnosti, činnost skupinová a individuální, individualizované vzdělávání, činnosti v duchu didaktického stylu s nabídkou - “Centra aktivit” zaměřená na aktuální tematickou část – dítě si individuálně a svobodně volí konkrétní aktivitu, stupeň obtížnosti a způsob řešení. V pondělí jsou zařazovány delší pobyty venku, výlety, výstavy, (odchod z MŠ dle potřeby od 7,45 hod.)
9:15 – 9:45	Svačinka – možnost postupného jídla, kdo svačí dříve, ponechá si ovoce či zeleninu na pozdější dobu, aby si ji mohl sníst před odchodem na pobyt venku, čímž je zachován 3 hod. interval mezi jídly
9:45 – 10:10	Skupinové činnosti s využitím činnostního učení (objevování, vlastní řešení úkolů, komunikace a spolupráce,...), komunitní kruh, diskusní kruh.
10:10 – 12:30	Příprava na pobyt venku, pobyt venku, návrat, převlékání, hygiena
12:30 – 13:15	Oběd, hygiena, příprava na klidovou část
13:15 – 15:30	Odpočinek dětí, postupné vstávání, hra a zájmové činnosti, individuální vzdělávací činnost, cvičení. U všech dětí je respektována individuální potřeba spánku, minimální klidová část trvá cca 20–30 min.
15:30 – 15:45	Svačina (možnost postupné svačiny).
13:45 – 18:00	Pobyt ve třídách nebo na zahradě, dle ročního období hra a zájmové činnosti, vzdělávací činnost. V pátek je provoz pouze do 17 hod.

Časové rozvržení režimu je pouze orientační s přihlédnutím na individuální potřeby dětí či aktuální změny v programu MŠ – výlet, exkurze, divadelní představení apod.

Záměr:

- Pohybové aktivity přenášet více ven (na zahradu, na vycházky).
- Sjednotit ve všech třídách požadavky na dítě při vytváření návyků (zdvořilostní, hygiena, stolování).
- S ohledem na roční období, aktuální počasí přenášet vzdělávací aktivity ven.

4. Tělesná pohoda a volný pohyb

Tělesná pohoda je neodmyslitelná od pohody duševní a sociální. Pohybové aktivity v MŠ jsou všestranné a podporují rozvoj všech orgánů a tkání. Mimo ně zařazujeme relaxační a kompenzační cvičení, rozvíjíme motoriku dětí, upevňujeme hygienické a samoobslužné návyky. Škola pořádá školy v přírodě, plavání, výlety, děti cvičí se Sportíkem.

V pondělí jsou organizovány polodenní vycházky spojené s prožitky dětí. Využíváme zahrady k dopolednímu i odpolednímu pobytu dětí, k zařazování pohybových her, cvičení, které nelze provádět ve třídách, přenášíme činnosti ze třídy na zahradu (v případě příznivého počasí).

Záměr:

- Denně zařazovat řízené zdravotně – preventivní pohybové aktivity, zejména během pobytu venku.
- Na zahradě vytvořit “stanoviště” s nabídkou aktivit.
- Zaměřit se na správné držení těla.
- Před odpolední svačinou denně zařazovat relaxační, psychomotorická cvičení, zdravotní cviky, tanec, dětskou jógu, ...

5. Správná výživa

V období nejintenzivnějších změn organismu a růstu má správná výživa mimořádný význam. Naše strava je pestrá, vyvážená a plnohodnotná. Skladba jídelníčku a provoz kuchyně jsou kontrolovány Krajskou hygienickou stanicí. Kuchyně je po rekonstrukci a splňuje požadavky dané vyhláškou.

Respektujeme stravovací návyky z domova, individuální potřeby dětí a přání rodičů. Děti se při jídle samostatně obsluhují, dbáme na dodržování pitného režimu během celého dne. Učitelky jsou příkladem, motivují děti k ochutnávce jídel, která neznají.

Na začátku docházky dítěte do MŠ zjišťujeme, návyky týkající se výživy, stravovacích návyků v rodině.

Záměr:

- Získat stříbrný certifikát v projektu “Skutečně zdravá škola”.
- Minimálně 1 x měsíčně připravit společně s dětmi „zdravý“ pokrm.

6. Spontánní hra

Pro dítě předškolního věku je hlavní potřebou a činností hra. Má v jeho vývoji nezastupitelné místo. Vytváříme dětem bezpečné prostředí, které odpovídá jejich potřebám her. Učitelky jsou si vědomy, jaké by dítě mohlo mít v pozdějším životě problémy z nenaplněné potřeby hrát si. Využíváme hry k získávání nových zkušeností dítěte, ke zvládnutí emočních konfliktů, k diagnostice dětí. Děti mají dostatek volně přístupných hraček a materiálů k různým druhům her.

Záměr:

- Poskytnout podporu dětem, které mají potíže se do hry zapojit či ji samy započít.
- Poskytnout dětem možnost uspokojení z dokončení hry (fotodokumentace).

7. Podnětné věcné prostředí

Kvalita věcného prostředí mateřské školy má významný vliv na pohodu všech, kterých se týká. Nábytek, vybavení a ostatní zařízení spoluvytvářejí pohodu prostředí a příznivé podmínky pro vývoj dětí.

Prostory tříd jsou členěny do „zón“, ve kterých jsou umístěny materiály a hračky pro jednotlivé typy her a činností. Každý rok doplňujeme didaktické pomůcky pro vzdělávání dětí, dle aktuálních trendů. Průběžně dochází i k „obměně“ hraček ve všech (výměna mezi třídami) - během školního roku – dle přání dětí. Třídy jsou vybaveny i netradičními fitness prvky pro pohybové aktivity dětí.

Osvětlení i vytápění odpovídá hygienickým normám. Úklid je prováděn pečlivě, používají se ekologické čisticí prostředky. Děti se vlastními výtvary podílí na výzdobě tříd, školy, vestibulu, nástěnek.

Záměr:

- Doplnit a využívat i méně obvyklé materiály a nástroje pro tvořivé činnosti ve všech třídách.
- Pořídit ponk.
- Vymyslet název pro „Centra aktivit“.
- Využívat hraček technického charakteru, doplňovat jejich nabídku.

8. Bezpečné sociální prostředí

Sociální prostředí charakterizuje společná snaha o podporu sebedůvěry, vzájemné důvěry, komunikace a spolupráce, vzájemného respektu všech zúčastněných ve vzdělávacím procesu. Děti přicházejí do mateřské školy rády, těší se na další dny a společné prožitky. Zažívají pocit přijetí a sounáležitosti.

Učitelky vzájemně spolupracují, konzultují problémy výchovy a vzdělávání, které se vyskytnou. Snaží se porozumět motivům a příčinám chování dítěte a spolu s dítětem hledají řešení tak, aby pocítilo a uvědomilo si následky svého chování.

Zaměstnanci se snaží otevřeně vyjadřovat k práci své i jiných zaměstnanců. Zaměstnanci mají příležitost prožít pocit uspokojení z práce a dobrého výsledku.

Spolu s dětmi jsme si vytvořili pravidla soužití, která chceme dodržovat:

- Jsme „kamarádi“.
- Uklízíme po sobě.
- Používáme „kouzelná“ slůvka – prosím a děkuji.
- Zdravíme se.
- Nasloucháme si.
- Pomáháme si.

Dospělí přijali tato pravidla soužití: aktivně naslouchat, ochota vyhovět, vstřícná komunikace, důvěra, vzájemný respekt, nepovyšovat se nad druhým, osobní maximum. Chovat se ke druhým tak, jak bychom chtěli, aby se chovali oni k nám.

Stanovili jsme si práva a povinnosti dětí, rodičů, pracovníků školy a zakomponovali jsme je ve Školním řádu.

K tvorbě bezpečného sociálního prostředí přispívají rituály a tradice:

- ranní přivítání s učitelkou – kontakt a sdělení prvních informací – společné přivítání nového týdne, dne,
- komunitní kruh,
- diskusní kruh,

- evaluace – na konci týdne (co se mi líbilo/ nelíbilo, povedlo/ nepovedlo – možnost využití obrázkového systému “smajlíků”)
- pondělní prožitkový den,
- oslavy narozenin,
- rozloučení, úklid,
- společná setkání dětí, rodičů, p. učitelek – Vánoční cinkání, Masopust, Svátek maminek, Zahradní slavnost, divadlo na zahradě, setkání u Lipěnky na Obilním trhu - “poslední spaní” - loučení se „školáky“.

Záměr:

- Aktualizovat „zásobník otázek“ pro využití v reflektivním kruhu.
- Při ukončení tematické části pravidelně zařazovat reflektivní kruh (v pátek po svačině).

9. Participativní a týmové řízení

Mateřská škola praktikuje a rozvíjí styl řízení, který je založen na participaci a kooperaci všech zúčastněných. Kurikulum Mateřídoušky, koncepce školy jsou věcí všech a je potřeba, aby se na jejich tvorbě podíleli.

Všichni pedagogičtí pracovníci znají *Rámec profesních kvalit učitele* a snaží se jej naplňovat.

Ve škole je vytvářen prostor pro tvůrčí práci a osobní pohodu. Ředitelka vytváří podmínky pro uspokojování profesních a individuálních potřeb každého zaměstnance. Dává prostor zaměstnancům k samostatnému rozhodování a realizaci vlastních nápadů. Vyhýbá se manipulaci se zaměstnanci, rodiči, dětmi.

Ve škole funguje vnitřní informační systém, kontrolní a hodnotící systém. Pokud vzniknou problémy, řeší se kultivovaným a efektivním způsobem. Zaměstnanci se pravidelně setkávají, vyhodnocují a plánují další práci. Vzájemně se tolerujeme, důvěřujeme si. Všichni si uvědomují osobní odpovědnost za naplňování programu školy.

Záměr:

- Vytvořit systém prevence syndromu vyhoření.
- Sdílet své zkušenosti, náměty na činnosti mezi pedagogickými pracovníky, vedením školy - “Příklady dobré praxe”.
- Zavést profesní portfolia pedagogů.
- Obohacovat tradici “teambuildingu” o další společné aktivity.

10. Partnerské vztahy s rodiči

Každá rodina přichází s jiným výchovným stylem, svěřuje nám dítě, které nejlépe zná jenom ona. Učitelky jsou si vědomy, že rodinná výchova je základem, na kterém mohou stavět.

Předpokladem kvalitního a efektivního výchovného působení je spolupráce a důvěra mezi školou a rodiči. Rodiče vidíme jako své nejdůležitější partnery, na vztazích s nimi nám záleží. Pořádáme akce, na kterých se s rodiči sblížíme. Informujeme rodiče o dění v Mateřídoušce pomocí nástěnek, časopisů, osobním kontaktem, e – maily a na webových stránkách školy.

Individuálně hovoříme s rodiči o potřebách jejich dětí. Sdělujeme rodičům výchovné záměry a výsledky vzdělávání dítěte, jeho pokroky. Rodičům je průběžně během školního roku nabízeno “Povídání o dětech” - individuální setkání paní učitelek s rodiči.

Vstřícnou a otevřenou komunikací se nám daří vytvářet prostředí, ve kterém jsou rodiče ochotni informovat nás o svých dětech, výchovném stylu, konzultovat s námi své názory na výchovu dítěte. Zpětnou vazbu od rodičů získáváme při rozhovorech s nimi, formou dotazníků.

Záměr:

- Získat rodiče pro spolupráci na tvorbě třídního kurikula.
- Využít možností rodičů (exkurze, ukázky, besedy ...) k obohacení vzdělávacího programu třídy.

11. Spolupráce se základní školou

Vzhledem k tomu, že děti odchází do různých škol, nelze u nás provádět spolupráci v takové míře, jak o ní hovoří Kurikulum podpory zdraví. Spolupracujeme proto se základními školami několika typů, s dětmi je pravidelně navštěvujeme (Soukromá ZŠ Janouškova, Anglická ZŠ Mendlovo náměstí), naši prvňáčci navštěvují často nás.

Pro rodiče jsme zdrojem informací o koncepci škol a jejich zaměření. Individuálně se věnujeme rodičům, jejichž děti nastupují do ZŠ, pomáháme jim v rozhodnutí, kterou školu pro jejich děti zvolit. Učitelky hovoří s rodiči o školní zralosti a případné nezralosti, informujeme je o práci předškoláků. V případě potřeby nabízíme rodičům odbornou pomoc, konzultaci s odborníkem, doporučíme návštěvu PPP.

Záměr:

- Navázat užší spolupráci s Anglickou ZŠ Mendlovo náměstí.

12. Začlenění mateřské školy do života obce

Seznamujeme děti s městem i okolím formou delších výletů, netradičních projektů. Účastníme se akcí pořádaných obcí – vánoční trhy, výstavy, kulturní vystoupení na náměstí, setkání u příležitosti různých akcí a výročí apod. Čteme dětem místní pověsti, hovoříme o dění v obci.

Záměr:

- Pokračování v účasti projektu MAP.
- Více využívat exkurzí a vzdělávacích programů – Městská policie, Hasiči, Policie ČR, Fakultní dětská nemocnice.

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Při našem vzdělávacím působení se snažíme o vytváření optimálních podmínek potřebných k rozvoji osobnosti všech dětí. Během plánování činností vycházíme z diagnostiky dítěte, uplatňujeme principy diferenciacce a individualizace. Zohledňujeme individuální možnosti každého dítěte, pracovní tempo, a tomu přizpůsobujeme organizaci činností, obsah, metody i formy vzdělávání.

Pomáháme dítěti si osvojit specifické dovednosti v úrovni odpovídající jeho individuálním potřebám a možnostem, zejména zaměřené na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení.

Škola vytváří materiální, organizační a personální podmínky dle potřeb dítěte se speciálními potřebami. Nedílnou součástí vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je úzká spolupráce s rodinou, z důvodu potřebné vzájemné informovanosti, konzultací a stanovení společného jednotného postupu vzdělávací práce s dítětem. Rodičům je pravidelně nabízeno „Povídání o dětech“ (hovorové hodiny) nebo jsou schůzky s nimi organizovány dle aktuálních potřeb. Z „Povídání o dětech“ je vyhotoven záznam, který obsahuje datum, jména zúčastněných osob, předmět rozhovoru, návrhy spolupráce, doporučená řešení apod.

Tento zápis musí být podepsán jednotlivými účastníky a je založen do "Diagnostiky dítěte". Dalším nástrojem, který slouží k zápisům jednotlivých událostí, popisu situace a je využíván jako podklad k rozhovorům se zákonnými zástupci dítěte je třídní kniha, sekce "Poznámky".

Záměr:

- Rozšířit znalosti pedagogů v oblasti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Úzce spolupracovat s rodiči dítěte a odbornými pracovišti.

3.4 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Výše popsáný přístup k dítěti je shodný i při práci s dětmi nadanými. Při vzdělávání těchto dětí vytváříme podmínky pro jejich rozvoj ve všech oblastech tak, aby nebyl opomíjen rozvoj celkové osobnosti dítěte. Současně s tím se však snažíme vytvářet podmínky i pro rozvoj tohoto dítěte v oblasti jeho nadání. Pro tyto potřeby upravujeme třídní vzdělávací program, který obohatíme o aktivity, vhodné pro rozvoj nadaného dítěte. Máme k dispozici i mnoho didaktických pomůcek, které lze k těmto účelům využít (logické hry, deskové hry, stavebnice, interaktivní tabule apod.).

Po doporučení školského poradenského zařízení vytváříme pro vzdělávání nadaných dětí plán pedagogické podpory, který využívá speciální postupy, metody, formy a prostředky vzdělávání. Při plánování vzdělávací činnosti využíváme potenciálu těchto nadaných dětí, které se spontánním způsobem podílejí na procesu vzdělávání – nápadem, organizací vzdělávacích aktivit, pomocí jiným dětem, spoluúčastí při vzdělávání apod.

V souvislosti s vytvářením podmínek pro nadané děti spolupracuje naše MŠ s Mensou.

Do vzdělávacího programu pravidelně zařazujeme aktivity podporující intelektovou stimulaci dětí. Díky nim se děti rozvíjí intenzivněji a efektivněji.

Pravidelně jsou zařazována:

- *motorická cvičení*
- *akomodace oční čočky*
- *práce s abstraktními symboly*
- *enigmatické hádanky*

Zaměřujeme se na rozvoj polytechnické výchovy a výše uvedené aktivity, které jsou již v naší MŠ "pravidlem" obohacujeme o lekce "Malé technické univerzity" a "Pokusníčku". Lekce "Malé technické univerzity" probíhají během celého školního roku v několika lekcích, které na sebe navazují. Děti během těchto lekcí rozvíjí nejen logické myšlení, ale také schopnost práce ve skupinách a hledání konstruktivního řešení tak, aby byly schopny daný úkol vyřešit. Během "Pokusníčku" si zase mohou vyzkoušet mnoho zajímavých chemických a fyzikálních pokusů, ať už samostatně či během práce ve skupině. Tyto pokusy jsou doplněny o rozvíjející úlohy a pracovní listy, do kterých si děti zaznamenávají průběh pokusu a také jeho výsledek.

Nelze zde vyjmenovat veškeré aktivity, kterými naše MŠ podporuje utváření synapsí a intelektovou stimulaci dětí, proto jsme zde zmínili jen ty nejčastěji využívané.

V případě, že dítě vykazuje známky nadání, podporujeme rozvoj jeho talentu dalšími edukačními možnostmi, materiálním, personálním, či organizačním zajištěním (vyšší stupeň složitosti nabízených činností, vhodné didaktické pomůcky a materiály, individuální přístup apod.).

Rodičům dítěte doporučíme vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

Rodiče těchto dětí také informujeme o činnostech MENSY, se kterou naše školka spolupracuje. MENSA provozuje např. Kluby nadaných dětí nebo nabízí testy IQ pro děti od 5 let.

Záměr:

- Pořídit IT technologie k využití pro vzdělávání nadaných dětí.

3.5 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dvouletých dětí a jejich začleňování do kolektivu probíhá vytvořením skupiny mladších dětí v jedné ze tříd, a to především vzhledem ke skutečnosti, že specifika tohoto vývojového období (2-3 roky) jsou diametrálně odlišná od vývojových etap následujících. V této třídě jsou přizpůsobeny nejen materiální podmínky. Třída je vybavena hračkami a pomůckami vhodnými pro tuto věkovou kategorii, je zde zajištěno bezpečného prostředí – ochrana rohů, hran nábytku. Stavebně byly upraveny umývárny pro děti dvouleté (výše umyvadel). Je zajištěna i pomoc personální – chuva. Děti odpočívají na pevných, vyvýšených lehátkách. Od počátku využíváme možnosti poskytnutí personální podpory – zapojili jsme se do projektu Šablony I, nyní pokračujeme prostřednictvím Šablon II.

Naše MŠ využívá této personální podpory již od září 2017. Tato spolupráce se nám velmi osvědčila a budeme v ní i nadále pokračovat.

V Mateřídoušce jsou zavedena celá řada opatření, která jsou nezbytná pro uspokojování potřeb 2-3 letých dětí a vytváření podmínek nutných k zajištění jejich výchovy a vzdělávání. Zohledňujeme potřeby a požadavky na přístup k dětem této věkové kategorie, jako jsou nutnost pozvolného a pomalého tempa, dostatek času, vyvarovat se časovému tlaku a vjemové přesycenosti, nedostatku zájmu a nadšení při objevování maličností všedního dne. Umožňujeme dětem hmatové vjemy a možnost projevení radosti v dostatečném časovém intervalu. Snažíme se eliminovat všechny faktory, které způsobují stres a mohly by negativně ovlivnit další vývoj dítěte.

Chůva ve třídě působí společně s paní učitelkou, pomáhá s péčí o dvouleté děti, vykonává především dohled nad dvouletými dětmi během volných her, vede děti k sebeobslužným činnostem, pomáhá dětem s tvořivými činnostmi, dohlíží na dodržování pravidel bezpečnosti.

Záměr:

- Více spolupracovat s rodiči v oblasti rozvoje sebeobsluhy a hygieny dítěte.

3.6 Podmínky vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti, které mají jiný rodný jazyk než český a český jazyk se učí jako svůj druhý jazyk, mají v rámci vzdělávání upravené podmínky pro jejich možnost osvojování si českého jazyka. S využitím materiálu Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání zajišťuje škola těmto dětem adekvátní jazykovou přípravu pro plynulý přechod do základního vzdělávání. Pokud by byly ve třídě minimálně 4 děti – cizinci v povinném předškolním vzdělávání, je zřízena skupinka pro jazykovou přípravu. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Do této skupinky může být zařazeno i jiné dítě než dítě cizinců, pokud je to potřeba a není to na úkor dětí cizinců.

4. Formální kurikulum – vzdělávací obsah

„V předškolním věku se zakládá všechno, co bude v budoucí osobnosti dospělého člověka mít význam. Takže vše musí být zaseto, ale nároky na sklizeň se musí spojit s přesvědčením, že úroda přijde později.“

Mateřská škola využívá pro uspořádání vzdělávacího obsahu tematické celky **podtémata**. Ke každému podtématu je přiřazena „nabídka **tematických částí**“ a kompetence. Názvy tematických částí nejsou zavazující, učitelky si je mohou stanovit ve spolupráci s dětmi (např. během diskusního kruhu), s ohledem na potřeby třídy, aktuální události apod.

Vzdělávací nabídka jednotlivých tematických částí je nadále plánována a tvořena tak, aby **„obsahovala“ (integrovala) ideálně všechny vzdělávací oblasti**. Některá oblast může převažovat, jiné se může blok dotýkat jen velmi okrajově. Tematické části mohou být časově různě rozsáhlé – dlouhodobější i krátkodobé, dle konkrétní situace, zážitku, praktické aktivity apod. Tematické části na sebe vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého. Pomáhají dětem vidět svět v přirozených logických vztazích a životních souvislostech.

Všechny výše popsané úrovně formálního kurikula jsou zastřešeny hlavním **tématem**, které představuje jeho obecnou rovinu, **shoduje s filozofií podpory zdraví v mateřské škole, vyjadřuje hlavní záměry a orientaci školy**. Ústřední myšlenka a název tématu nás provází všemi podtématy a tematickými částmi.

Téma na školní období 2020/21–2022/23 má název:

“Už vím proč, už vím jak ...”

Naše mateřská škola chce vést dítě tak, aby na konci předškolního vývojového období získalo kompetence podpory zdraví přiměřené jeho věku, které budou základem kompetencí dospělého člověka. Předškolní kompetence, nevnímáme jako normy pro dítě, nýbrž představují směr, tendenci, první stavební základy, které učitelky vytváří, kterých se dotýká. Učitelky si jednotlivé kompetence vybírají, dle potřeb své třídy, dle jejího složení, dle individualit ve třídě.

Cílových kompetencí se budeme dotýkat prostřednictvím **pěti podtémat**, která vznikla v souladu s osobnostními celospolečenskými cíli, které směřují k výchově nezávislého a zodpovědného člověka, který bude umět žít v harmonii sám se sebou, s ostatními lidmi a s přírodou a bude své prostředí aktivně ochraňovat. Jde v podstatě o pět obecných okruhů, které zasahují všechny oblasti vzdělávání, včetně kompetencí, kterých by mělo dosáhnout dítě odcházející z mateřské školy, na základě svých možností.

Podtéma: “Vím, kdo jsem a kam patřím”

Charakteristika:

Poznávání sebe sama, seznamování se s vlastním tělem, pohlavím.

Schopnost dát najevo své city společensky přijatelným způsobem, pojmenovat své pocity.

Seznamování se se svým okolím, místem, kde žiji.

Získání povědomí o kulturním dědictví, tradicích.

Cílové kompetence:

1/1 Má základní poznatky o lidském těle a jeho funkcích.

1/2 Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním, a že tyto potíže spolu mohou souviset.

4/1 Má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny.

4/2 Dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování.

4/6 Umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč.

- 5/1 Poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech.
- 5/4 Chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat.
- 6/1 Má vytvořené základní návyky společenského chování.
- 6/3 Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a dospělými.

2. Podtéma: “Učím se zvládat, co život přináší“

Charakteristika:

Navazování kontaktů, poznávání nových kamarádů, třídy, pravidel soužití.
Schopnost se vyrovnat se změnami, které jsou součástí každodenního života – ve společenstvích, kterých jsem součástí (rodina, škola, kamarádi apod.).
Respektování pravidel soužití, tolerance vůči odlišnosti.
Podpora vztahů, komunikace, spolupráce, umění naslouchat.
Příprava na roli školáka.

Cílové kompetence:

- 1/3 Rozumí tomu, že jakým způsobem se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.
- 3/2 Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí.
- 3/4 Umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku.
- 3/6 Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby.
- 4/5 Dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji.
- 5/2 Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.
- 5/5 Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.
- 5/6 Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace.
- 5/8 Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.
- 6/2 Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým.
- 6/6 Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití.
- 6/7 Uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.
- 7/2 Prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími.
- 7/4 Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.
- 7/5 U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování.

3. Podtéma: “Žiji uprostřed neustálých změn“

Charakteristika:

Pochopení vzájemných vztahů mezi živou a neživou přírodou.
Podpora vnímání sebe sama jako součást přírody, vnímání její krásy, rozmanitosti i „základnosti“ (přírodní živly).

Cílové kompetence:

- 1/5 Má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát.
- 1/7 Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně).
- 3/1 Je zvědavý, má touhu poznávat.
- 3/7 Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života.

- 7/1 Chce poznávat své okolí, svět.
7/6 Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.
7/7 Prožívá vztah k přírodě, ochraňuje ji, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

4. Podtéma: “Ovlivňuji život kolem sebe“

Charakteristika:

Podporovat zvědavost, objevování, uvědomování si vzájemné souvislosti dějů.
Rozvíjet pozitivní vztah k učení, spolupráci.
Podporovat zájem o dění kolem sebe, poznávání jiných společenství.
Učit se aktivně přistupovat k nalezení řešení, sdílet své zkušenosti a nebát se chybovat.
Uvědomění si vlivu člověka na životní prostředí a důležitosti ochrany životního prostředí.

Cílové kompetence:

- 1/6 Má vytvořenu představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech).
2/2 Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.
2/4 Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu.
2/5 Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody.
3/3 Rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti.
3/5 K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.
4/4 V běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování.
5/7 Má zvnitřnělou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.
5/9 Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.
6/4 Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí.
6/5 Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.
7/8 Ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.

5. Podtéma: “Podporuji a chráním svoje zdraví“

Charakteristika:

Vytvoření si povědomí o tom, co je „zdravý životní styl“ a upevnění „zdravých návyků“.
Uvědomění si důležitosti pohybu, rozvoje tělesné zdatnosti a obratnosti.
Získání poznatků o tom, co je bezpečné / nebezpečné, umět zvážit rizika a dokázat si poradit, požádat o pomoc.

Cílové kompetence:

- 1/4 Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou zdraví poškozovat.
2/1 Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje.
2/3 Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit.
2/6 Má vytvořenou představu o zdravé životosprávě.
4/3 Odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost.
5/3 Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti.

7/3 Chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých.

Tato podtémata jsou závazná a každá třída si volí, jak dále pracovat s touto částí formálního kurikula. Specifický přístup jednotlivých tříd a práci učitelek nám přibližuje a ukazuje třídní kurikulum.

Pravidla pro tvorbu třídních programů – třídních kurikul

Tematické části zaujímají v tematickém celku nejnižší a tím i nejkonkrétnější rovinu formálního kurikula. Jsou realizovány přímo ve třídě. Učitelky vytvořily obsáhlou nabídku tematických částí, tak jak je ve své praxi již uplatnily. Tato nabídka je otevřená, je pouze souborem možných tematických částí, není dogmatem. Většinou učitelky z této nabídky vycházejí, v případě potřeby si však mohou vytvořit vlastní název tematické části - např. na přání dětí či dle aktuálních událostí.

Jednotlivé tematické části byly nově zpracovány pro jejich prezentaci, jak pro rodiče, tak pro začínající učitelky, které se jimi mohou inspirovat při plánování své práce. Obsahují nabídku aktivit různých druhů, tvořivých činností či pohybových her.

Při plánování tematických částí učitelka tvoří nabídku činností – didaktický styl s nabídkou, při kterých bude vzdělávání dětí uskutečňováno se zachováním svobody dítěte při volbě aktivity, stupně obtížnosti a způsobu řešení.

Tematické části / TČ / jsou tvořeny dvěma způsoby:

Postupně a aktuálně – vznikají během roku a reagují na přání dětí, vzniklé situace a události, potřebu třídy, na změny v přírodě, ve společnosti - např. pravidla třídy, nový kamarád, učitelka, prožitek na výletě, v divadle, nemoci, těhotenství, narození, problémy ve třídě, práce v okolí, změny v okolí, změny počasí - např. říjen – sněh.

Předem vytvořeny – pravidelně probíhající události, změny, oslavy, svátky, roční období např. pravidla třídy, Den zesnulých, Mikuláš, advent, zdraví, Masopust, zápis do školy, Velikonoce, Březen – měsíc knihy, Duben – měsíc bezpečnosti, Den matek, loučení se školáky apod.

Plánování tematických částí musí vždy vycházet ze zpětné vazby tematických částí, z diagnostiky dětí. Je vedeno písemnou formou na formuláři – plánovacím archu k tomu určeném.

Plánování a realizace jsou prováděny dle následujících zásad:

- časové období jednotlivých TČ je odvozeno od náročnosti tématu, zájmu dětí, zpětné vazby dosažených výsledků
- kompetence a dílčí cíle plánují učitelky společně, vychází z 1. tabulky kurikula PZMŠ – děti by se měly v maximální míře podílet na obsahu TČ
- vychází z podmínek tříd, TČ se připravují společně a musí nést znaky prožitkového učení:
  - o Spontaneitu
  - o Celostnost
  - o Objevnost
  - o Prostor pro aktivitu tvořivost
  - o Komunikativnost
  - o Konkrétnost

Během plánování vybíráme vhodné kompetence s ohledem na výběr tematické části. V rámci jednotlivých kompetencí si volíme dílčí cíle, které chceme naplňovat.

Dílčí cíle volíme tak, aby byly pokryty všechny výše zmíněné oblasti vývoje dítěte.

Úkoly směřující k očekávaným výstupům jsou plněny v různých činnostech během celého dne. Součástí plánování je také nabídka činností pro centra aktivit dle teorie rozmanitých inteligencí H. Gardnera.

Obsahuje tedy činnosti rozvíjející následující typy inteligencí:

- prostorová
- logicko – matematická
- verbální
- přírodní
- intrapersonální
- tělesně – kinestetická
- hudební
- sociální

Nabídka center aktivit je vždy přizpůsobena obsahu dané tematické části, stejně tak jako případně nabízené pracovní listy, které jsou zaměřeny na procvičování grafomotoriky, zrakového vnímání, prostorové orientace apod. V centrech aktivit jsou dětem nabízeny úkoly různé obtížnosti tak, aby si dítě samo mohlo zvolit variantu, kterou preferuje. Zároveň se zde děti učí přijít na řešení “svojí vlastní cestou” nebo spolupracovat s kamarády.

Hodnocení – po prožití určité TČ učitelka hodnotí, jak se jí podařilo naplnit očekávání. Své hodnocení zaznamenává písemně na zadní stranu plánovacího archu. Vyhodnocuje, co se podařilo, co se nezdařilo a v závislostech na těchto skutečnostech sepisuje náměty na další činnost. Tato evaluace se stává jedním z východisek při plánování další tematické části.

Současně si odpovídá na otázky:

Co děti objevily? /zaměření na rozvoj poznatků/

Co děti tvořily? /zaměření na rozvoj schopností, fantazie, tvořivosti/

Co samy zvládly? /rozvoj samostatnosti, dovedností/

Co si uvědomily? /formování postojů a obecných hodnot/

Jak se děti cítily? /podpora prožitků/

Čím jsme k tomu přispěly – učitelky? /znaky prožitkového učení/

Co bylo rizikovým faktorem? /proč nebylo naplněno očekávání/

5. Evaluace

Máme-li definovat pojem evaluace ve vztahu ke škole, můžeme říci, že jde o systematicky plánovaný a cíleně řízený proces hodnocení a posuzování sledovaných jevů. Evaluace nám pomáhá vyhodnotit a zjistit, nakolik vedly zvolené činnosti k naplnění cílů a zda směřují ke kompetencím, které jsme si vytyčili. Buď nám potvrdí správnost postupu, nebo umožní zlepšení činností a podmínek vzdělávání.

Evaluace je prováděna na několika úrovních: školy, třídy a jednotlivce.

V naší mateřské škole byl vytvořen tento evaluační systém:

1. Školní kurikulum / ŠK /

Každé tři roky je prováděno hodnocení školního kurikula dle manuálu týmem všech pedagogických pracovníků.

Hodnocení se týká – formálního a obsahového zpracování ŠK, funkčnosti ŠK a vzdělávacího procesu.

Podkladem jsou – hospitace, hodnocení pomocí INDI, hodnocení třídních kurikul, autoevaluace.

2. Prováděcí plán

Tento plán je vytyčení konkrétních úkolů v jednotlivých podmínkách vzdělávacího procesu na jeden školní rok. Je zpracován kolektivem školy a zohledňuje aktuální potřeby tohoto procesu. Prováděcí plán má za úkol pomáhat zkvalitňovat podmínky vzdělávacího procesu. Na základě jeho vyhodnocení je tvořen prováděcí plán na následující školní rok.

Hodnocení prováděcího plánu pro příslušný školní rok probíhá na konci 1. a 2. pololetí školního roku všemi učitelkami za jednotlivé třídy.

3. Hodnocení kvality podmínek a zásad pomocí evaluačních indikátorů – INDI

Je prováděno každý rok, elektronicky.

Indikátory jsou totožné s principy a zásadami modelového programu a jsou s nimi shodně pojmenovány. Každá učitelka si na konci školního roku pomocí těchto indikátorů zhodnotí svoji práci, udělá si obraz o tom, jak se jí daří tyto podmínky naplňovat. Toto hodnocení provádí elektronicky, v programu tabulek INDI, kde má vytvořenu svoji “záložku”, ve které pracuje a zadává zde své hodnocení.

Po vyplnění dotazníku všemi pedagogickými pracovníky, tabulkový procesor komplexně vyhodnotí zadané hodnoty.

Výsledky jednotlivců se tak odrazí v celkovém hodnocení školy.

Průběžné plnění jednotlivých úkolů je sledováno na pedagogických radách.

4. Třídní kurikulum / TK /

Hodnocení TK se provádí ve všech třídách 2 x ročně, ve spolupráci obou třídních učitelek, dle vytvořeného manuálu.

Obsahuje důležité poznámky, postřehy a zkušenosti z realizace třídního vzdělávacího programu a vývoje celé třídy.

Evaluace TK hodnotí výsledky vzdělávání, úroveň vzdělávacího procesu, podmínky tříd. Součástí hodnocení TK je i příloha – Aktivity v rámci projektu “Skutečně zdravá škola, a také diagnostika dětí.

5. Pedagogická diagnostika

S diagnostikou dětí na naší škole nás seznamuje „Diagnostika dětí v Mateřídoušce“, která je součástí ŠK.

Záznamy o dětech dokumentují rozvoj jednotlivých dětí získané na základě průběžného sledování a hodnocení individuálních pokroků, kterých děti v průběhu vzdělávání dosahují. Provádí se průběžně na třídě za součinnosti obou učitelek ústně i písemně. Pedagog si sám určí, co je třeba u kterého dítěte sledovat, jak často, sám si stanoví předmět sledování (problém), a určí si postup. Informace o vývoji dítěte se zaznamenávají do „**Diagnostiky dítěte**“ a do záznamového archu „**Naplňování kompetencí**“. Tyto záznamy poskytují přehled o tom, jak se dítě rozvíjí a jak jeho vzdělávání postupuje. Pedagog dbá, aby evaluace nebyla zaměřena na srovnávání jednotlivých dětí, ale soustředila se na individuální pokroky jednotlivých dětí.

6. Tematická část

Po ukončení tematické části, tematického celku, učitelky hodnotí a zaznamenávají na zadní stranu plánovacího archu, jak zvolené činnosti napomohly plnění cílů vzdělávacího procesu. Hodnotí se při něm průběh, zvolené metody, postupy a vzdělávací přínos – to, co se děti naučily. Dále si vytyčí, co se nepodařilo, co se nestihlo, k čemu je potřeba se vrátit, nač se zaměřit, co udělat jinak apod. - náměty na další činnost.

Zpětná vazba tematických částí je prováděna na základě ukazatelů dosaženého vzdělávání.

7. Autoevaluace

Hodnocení vlastní práce učitelky – dvakrát ročně formou dotazníku, který je každoročně aktualizován. Hodnoceny jsou „úkoly“ dle aktuálního prováděcího plánu a Rámce profesních kvalit učitele mateřské školy.

8. Evaluační činnost ředitelky školy je realizována těmito formami:

1. Sledování a vyhodnocování funkčnosti ŠVP
2. Průběžné vyhodnocování TVP
3. Průběžné sledování a hodnocení podmínek vzdělávání
4. Hospitace v předškolním vzdělávání – záznam o hospitaci
5. Kontrola třídní dokumentace
6. Průběžná kontrola individuální diagnostiky dětí, vedení záznamů
7. Sledování a hodnocení spolupráce školy s ostatními odborníky a institucemi
8. Diskuse, rozhovory, dotazníky INDI
9. Pololetní a roční hodnocení předškolního vzdělávání (PP)
10. Vlastní hodnocení školy

Vnější evaluaci je chápáno hodnocení České školní inspekce, hodnocení hygienika města Brna, hodnocení rodičů. Jelikož je pro nás zpětná vazba od rodičů velmi důležitá, byl za tímto účelem vytvořen „Dotazník pro rodiče“, ve kterém rodiče anonymně hodnotí svoji spokojenost se vzdělávací prací pedagogů a naplňováním podmínek programu Kurikula Mateřídoušky.

Všichni chápeme evaluaci pozitivně, protože je pro nás základem rozhodování pro další plánování a jednání. Ukazuje nám, zda jdeme správnou cestou a co lze zlepšit.